

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหลักธรรมโอวาท 3 รายวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองอุบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

นัยชนก ศรีโวหะ

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้ประพันธ์บรรณกิจ, จดหมายอิเล็กทรอนิกส์: std.64121100120@ubru.ac.th

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิจัย คำสำคัญ: การพัฒนา; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; หลักธรรมโอวาท 3; วิชาพระพุทธศาสนา; กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก วันที่รับบทความ: 7 พฤษภาคม 2568 วันที่แก้ไข: 20 สิงหาคม 2568 วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 20 สิงหาคม 2568	งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องหลักธรรมโอวาท 3 โดยใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองอุบล จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง เก็บข้อมูลโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบ จากกลุ่มตัวอย่างและผู้เชี่ยวชาญนำมาวิเคราะห์ สรุปผลและ นำเสนอผลการวิจัย โดยจัดทำเป็นรูปเล่มฉบับสมบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหลักธรรมโอวาท 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน หลังใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้น จาก 4.57 (45.71%) เป็น 8.28 (82.85%) ผ่านเกณฑ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

Development of learning achievement in the subject of Buddhist teachings in 3 subjects using positive reinforcement activities of grade 2 students at Muang Ubon School, Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1

Naichanok Sriwoha

Department of Social Studies, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University
Corresponding author email: std.64121100120@ubru.ac.th

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<i>Research article</i> Keywords: Development; Learning achievement; Principles of Dhamma Advice 3; Buddhism; Positive reinforcement activities <i>Received: 7 May 2025</i> <i>Revised: 20 August 2025</i> <i>Accepted: 20 August 2025</i>	This research aimed to develop the learning achievement in Buddhism subject, the 3 principles of Dhamma Advice, by using positive reinforcement activities for Grade 2 students in the Office of the Primary Educational Service Area, Ubon Ratchathani Area 1. The sample group consisted of 7 Grade 2 students of Muang Ubon School, selected purposively. Data were collected using learning management plans and tests from the sample group and experts to analyze, summarize, and present the research results in a complete book. The research results found that the learning achievement in the 3 principles of Dhamma Advice before and after studying, after using positive reinforcement activities, had a higher mean score from 4.57 (45.71%) to 8.28 (82.85%), passing the criteria of having learning achievement of not less than 70 percent.

บทนำ

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติว่าด้วย ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการตามปี พ.ศ. 2546 และ กฎกระทรวง ได้มีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปี เพื่อเป็น แผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษา ในช่วงระยะเวลา ดังกล่าวในการดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ศึกษาสภาวะการณ์และบริบท แวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบ ก้าวกระโดดที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และโลก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ประชากรไปสู่ความก้าวหน้าสู่ศตวรรษที่ 21 ทัวโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทายและมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุค 4.0 และนำผลการติดตามประเมินแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 – 2559 ซึ่งครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา โอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา และการใช้จ่ายงบประมาณรวมทั้งการ พัฒนาการศึกษากับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560)

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่มุ่งให้ผู้เรียนเพิ่มพูนความรู้ และทักษะ เฉพาะด้าน ส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมถึงพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมควบคู่ กับความรู้ เกิดทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ในการจัดการเรียนรู้ได้แบ่ง ออกเป็น 5 สาระคือ 1 ศาสนา ศีลธรรมและ จริยธรรม 2 หน้าที่พลเมือง 3 เศรษฐศาสตร์ 4 ประวัติศาสตร์ 5 ภูมิศาสตร์ซึ่งได้ให้ ความสำคัญในการพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่าง เหมาะสม กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 143) โดยเฉพาะในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม เป็น สาระการเรียนรู้หนึ่งที่มี ความสำคัญในการพัฒนาด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง การ พัฒนาตนเองและสังคม จุดมุ่งหมาย 2 การศึกษาศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้เกิดแนวคิด พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา และมีเจตคติที่ดีต่อศาสนาซึ่งเป็น ศาสนาประจำชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 1) ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มีความเชื่อมั่นและมีผู้นับถือมากที่สุดในประเทศไทย ซึ่งมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมและ วิถีชีวิตของคนไทยในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการสร้างสรรควัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การนับถือศาสนาพุทธมีผลต่อการเกิดสมดุลและความสงบสุขในชีวิตของคนไทย โดย คนไทยมักเคารพและใส่ใจกับการเคารพสิ่งสำคัญ ซึ่งศาสนาพุทธเป็นหนึ่งในนั้น โดยการนับถือศาสนาพุทธจะ ทำให้คนไทยมีวิถีชีวิตที่มีความสงบและเจริญเติบโตทางจิตใจ รวมถึงทำให้มีการใช้ชีวิตที่ถูกต้องตามหลัก

ธรรมาธิปไตยซึ่งเป็นหลักแห่งศาสนาพุทธ นอกจากนี้ ศาสนาพุทธยังมีบทบาทสำคัญในการกำกับจิตวิญญาณ และจิตใจของคนไทย ทำให้มีการใช้ชีวิตในแบบที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมอย่างยั่งยืน ซึ่งสร้างสรรค์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีคุณค่าต่อประเทศไทยและโลกโดยรวม

ปัจจุบันพบว่านักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องพุทธโอวาท 3 ซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจ ของพุทธศาสนา สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2542 : 229) โอวาท 3 คือ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งมีหลัก 3 ประการคือ ทำความดี ไม่ทำชั่ว และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามีมากมายหลาย หมวดหมู่ ซึ่งหลักธรรมแต่ละหมวดก็เหมาะสมสำหรับบุคคลและ เหตุการณ์ต่าง ๆ พจนานุกรมพุทธศาสน์ (2546) โอวาท คือคำสอน คำแนะนำ คำตักเตือน โอวาทของพระพุทธเจ้า 3 คือ เว้นจากทุจริต คือประพฤติชั่ว ด้วยการวาจาใจ ประกอบสุจริต คือ ประพฤติชอบด้วย กาย วาจาใจ ทำใจของตนให้หมดจดจากเครื่องเศร้า หมอง โลก โกรธ หลง เป็นต้น จะเห็นได้ว่าสิ่งเหล่านี้ยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม สาเหตุปัญหา ดังกล่าวประการหนึ่งเกิดจากครูขาดเทคนิคการสอนที่ดีโดยใช้วิธีการสอน บรรยายและมีการใช้สื่อ น้อยมาก

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ครูผู้สอน มักจะสอนแบบบรรยาย มี เนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อนเข้าใจยากและเน้นครูเป็นศูนย์กลางมาก ขาดทักษะการสื่อสาร และไม่สามารถนำเรื่องที่ เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง จึงส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะใฝ่เรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นตาม เป้าหมายของหลักสูตรจึงส่งผลให้การเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จากหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยจึงคิดหาวิธีการเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพแก่นักเรียนมากขึ้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพด้านกระบวนการแสวงหาความรู้การคิด และการ แก้ปัญหาใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แนวทางในการจัดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนให้กับนักเรียน โดยการ จัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ซึ่งผู้เรียนจะมีส่วนร่วม ด้วยความกระตือรือร้น มีความตั้งใจและผูกพันกับสิ่งที่ลงมือกระทำและช่วยส่งเสริมให้บรรยากาศการเรียน การสอนมีความสนุกสนาน นักเรียนมีความสุขในการเรียน เกิดการเรียนรู้ที่ดี และพัฒนาไปถึงขั้นสามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ตามแนวคิดหลักที่เป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเสริมแรง ทางบวก โดยยึดเนื้อหาตามเอกสารประกอบการเรียนในหนังสือเรียนและทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนในการ เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน เรื่องหลักธรรมโอวาท 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องหลักธรรมโอวาท 3 โดยใช้กิจกรรม การเสริมแรงทางบวก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองอุบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องหลักธรรมโอวาท 3 โดยใช้ กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาอื่น ๆ ได้
2. นักเรียนมีผลการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา เรื่องหลักธรรมโอวาท 3 ที่ดีขึ้น
3. ครูสามารถพัฒนาการทำงาน เพื่อที่จะนำไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

การศึกษาค้นคว้านี้ ทำการศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเมืองอุบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้านี้ ทำการศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองอุบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 7 คน โดยสุ่มแบบเจาะจง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

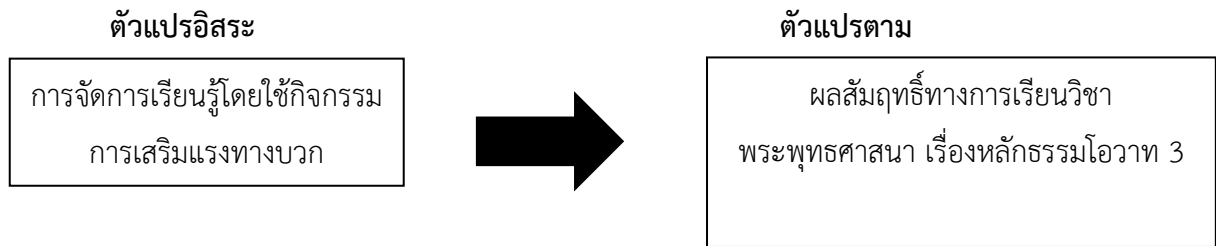
เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาเรื่อง หลักธรรมโอวาท 3 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)

4. ระยะเวลาในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้านี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยใช้เวลาในการทดลองเป็นเวลา 1 เดือน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อประมวลความคิดรวบยอดของงานการวิจัยดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเมืองอุบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเมืองอุบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยการสุ่ม แบบเจาะจง จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องหลักธรรมโอวาท
2. แบบทดสอบเรื่องหลักธรรมโอวาท 3 จำนวน 10 ข้อ

ขั้นตอนและวิธีการสร้างเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องหลักธรรมโอวาท 3 โดยมีขั้นตอนการสร้างแผนจัดการเรียนรู้ ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 1.2 ศึกษารายละเอียดด้านเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรมโอวาท 3
 - 1.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องหลักธรรมโอวาท 3 จำนวน 1 แผน
 - 1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องหลักธรรมโอวาท 3 ไปทดลองหาคุณภาพร่วมกับ เครื่องมืออื่น ๆ
 - 1.5 ปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องของแผนการจัดการเรียนรู้ และนำไปทดลองใช้ กับกลุ่มทดลอง
2. แบบทดสอบเรื่องหลักธรรมโอวาท 3 1 ชุด ซึ่งเป็นแบบชนิดเลือกตอบจำนวน 10 ข้อ มี ขั้นตอนในการสร้างดังนี้
 - 2.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาหลักสูตรคู่มือการวัดผลประเมินผล
 - 2.2 ศึกษาวิธีการสร้างข้อสอบเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวเลือกจำนวน 10 ข้อให้ครอบคลุมเนื้อหา และจุดประสงค์

2.3 วิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา การจัดสาระการเรียนรู้ โครงสร้างการจัดสาระการเรียนรู้

2.4 นำข้อมูลที่ได้ศึกษาไว้มาออกแบบแบบทดสอบทางการเรียน เรื่องหลักกรรมโอวาท 3 โดยแบบทดสอบเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

2.5 นำแบบทดสอบที่ออกแบบไว้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความเที่ยงตรง และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีของความสอดคล้อง (IOC) มาใช้เป็นแบบทดสอบในการทดสอบทางการเรียน

2.6 นำแบบทดสอบที่มีคุณภาพไปใช้ทดลองกับกลุ่มทดลองจริง

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการวางแผนและดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การจัดเตรียมโครงการวิจัย เพื่อให้เกิดระบบการดำเนินการตามโครงการอย่างเป็นขั้นตอน โดยศึกษาเอกสาร ตำรา ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้าง พัฒนา และปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้อง เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ แล้วนำกลับมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3. นำเครื่องมือที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงมาใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเมืองอุบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน

4. เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างและผู้เชี่ยวชาญนำมาวิเคราะห์ สรุปผลและ นำเสนอผลการวิจัย โดยจัดทำเป็นรูปเล่มฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาและเก็บข้อมูล เพื่อเข้าพบ และชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2. ผู้วิจัยชี้แจงให้ทราบถึงรายละเอียดที่สำคัญ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้

3. ประเมินความสามารถก่อนเรียน (Pre - test) โดยใช้แบบทดสอบเรื่องหลักกรรมโอวาท 3

4. ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

5. เมื่อดำเนินการสอนครบแล้วประเมินความสามารถหลังเรียน (Post - test) โดยใช้ แบบทดสอบเรื่องหลักกรรมโอวาท 3

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. การหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องหลักธรรมโอวาท 3 โดยใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 คะแนนผลสัมฤทธิ์จากการทำแบบทดสอบ เรื่องหลักธรรมโอวาท 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 4.57 คิดเป็นร้อยละ 45.71 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 8.28 คิดเป็นร้อยละ 82.85 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีคะแนนการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผ่านเกณฑ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้ทำแบบทดสอบ เรื่องหลักธรรมโอวาท 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 4.5 คิดเป็นร้อยละ 45.71 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 8.28 คิดเป็นร้อยละ 82.85 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีคะแนนการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผ่านเกณฑ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

อภิปรายผล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำแบบทดสอบ เรื่องหลักธรรมโอวาท 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 4.57 คิดเป็น ร้อยละ 45.71 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 8.28 คิดเป็นร้อยละ 82.85 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมี คะแนนการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผ่านเกณฑ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้ทำแบบทดสอบ เรื่องหลักธรรมโอวาท 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อได้รับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 4.5 คิดเป็นร้อยละ 45.71 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 8.28 คิดเป็นร้อยละ 82.85 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีคะแนนการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผ่านเกณฑ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวกมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของสอนประจันต์ เสียงเย็น (2564) เรื่อง ผลของการใช้การเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม (เนยอุปถัมภ์) ซึ่งพบว่า ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์) มีค่า

E_1/E_2 เท่ากับ 82.0/81.14 ส่วนนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม (เนยอุปถัมภ์) ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอาดอนัน โด (2567) เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยการเสริมแรงทางบวกที่มีผลต่อพฤติกรรม ความรับผิดชอบรายวิชาอัตราเรขาคณิต สำหรับนักเรียน ชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ซึ่งผลการวิจัยระบุว่า ค่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ด้วยการเสริมแรงทางบวกที่มีผลต่อพฤติกรรม ความรับผิดชอบในรายวิชาอัตราเรขาคณิต โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพ เฉลี่ยโดยรวม $E1/E2 = 81.08/83.83$ ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 และค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบในระยะที่ให้นักเรียนเสริมแรงทางบวก (ระยะทดลอง) คะแนนมีค่าเท่ากับ ร้อยละ 53.33 ซึ่งสูงกว่าร้อยละฐาน ร้อยละ 20 นอกจากนี้ คะแนนค่าเฉลี่ยในระยะติดตามเพิ่มขึ้นจากระยะทดลอง ร้อยละ 3.33

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องแนวคิดการเสริมแรงของ Skinner (1989) ที่ระบุว่า ผลกรรม (Consequences) มี 2 ประเภท ได้แก่ ผลกรรมที่เป็นตัวเสริมแรง (Reinforcement) ที่ทำให้พฤติกรรมที่บุคคลกระทำอยู่นั้นมีอัตราเพิ่มขึ้น ในขณะที่ ผลกรรมที่เป็นตัวลงโทษ (Punishment) ที่ทำให้พฤติกรรมที่บุคคลกระทำนั้นจะลดลงหรือยุติลง กล่าวคือ หากเราได้รับแรงเสริมพฤติกรรมที่เรา กำลังแสดงอยู่นั้นจะมีอัตราที่เพิ่มขึ้น และแนวคิดของมธุรส สว่างบำรุง (2542) ที่ระบุว่า การเสริมแรงบวก (positive Reinforcer) คือ การทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มขึ้น เนื่องจากได้รับผลกรรมที่พอใจหลังจากแสดงพฤติกรรมนั้น สิ่งอื่นที่เรย์ได้รับแล้วเกิดความพอใจและแสดงพฤติกรรมนั้นเพิ่มขึ้น เช่น เมื่อนักเรียนตอบคำถามครูแล้วครูให้คำชมเชย ต่อมาเมื่อครูถามคำถามอีก นักเรียนจะตอบคำถามบ่อยครั้งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเสริมแรงทางบวก ไปบูรณาการกับรายวิชาต่างๆ
2. ครูผู้สอนควรสังเกตและคอยให้คำชี้แนะนักเรียนในกรณีที่นักเรียนเกิดข้อสงสัย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)*. กรุงเทพฯ.
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). *ภาษาไทย-พจนานุกรม*. สำนักพิมพ์ตะเกียง.
- ภักชนัญ ศรีจี และ วรางคณา โสมะนันท์. (2561). ผลของกิจกรรมตามแนวทางการเรียนแบบร่วมมือร่วมกับการเสริมแรงทางบวกเพื่อพัฒนา เจตคติที่มีต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสี

กัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์) กรุงเทพมหานคร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(2), 271-284.

มธุรส สว่างบำรุง. (2542). *จิตวิทยาทั่วไป*. กิตติการพิมพ์.

สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย. (2542). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*. วัฒนาพานิช.

สอนประจันตร์ เสียงเย็น. (2564). ผลของการใช้การเสริมแรงทางบวกเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดอนอุดม(เนยอุปถัมภ์). *วารสาร มจร บาลีศึกษายุทธ*
โสมปริทรรศน์, 7(3), 15-26

อัจฉรา ยะคำ. การสร้างหนังสือการ์ตูนสาระพุทธศาสนา เรื่องพุทธโอวาท 3 เพื่อสร้างเสริมคุณธรรมพื้นฐาน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดห้วยทราย อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อาดือนัน โด. (2567). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยการเสริมแรงทางบวกที่มีผลต่อพฤติกรรม ความ
รับผิดชอบรายวิชาอัตตารักษ์ สำหรับนักเรียน ชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

Skinner, B. F. (1989). The behavior of the listener. In S. C. Hayes (Ed.), *Rule-governed behavior: Cognition, contingencies, and instructional control* (pp. 85–96). Plenum Press.